

Muistio: Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen neuvottelut 1/2025 pöytäkirja

Alla mainittu asiakirja on allekirjoitettu Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen sähköisen allekirjoituksen palvelussa. Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

Allekirjoitukset

Allekirjoittaja	Hietaniemi Miia Kirsi Johanna
Allekirjoitusaika	13.11.2025 13:45
Allekirjoittaja	Vuorijärvi Juha Matti
Allekirjoitusaika	21.11.2025 09:22
Allekirjoittaja	Heikkilä Harri Antti Kalevi
Allekirjoitusaika	22.11.2025 12:08
Allekirjoittaja	Ridanpää-Taittonen Annu Leena
Allekirjoitusaika	23.11.2025 16:16
Allekirjoittaja	Puolijoki Teemu Juhani
Allekirjoitusaika	27.11.2025 16:06

Allekirjoitetut asiakirjat

Asiakirja	Muistio_668876.PDF
-----------	--------------------

Liitteet

Liite 1	Liite_667493.PDF
Liite 2	Liite_667495.PDF

Konsernivalvelut/Kehityspalvelut

9.10.2025

Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen neuvottelut 1/2025

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 7§

Hyvinvointialueen on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Sen on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Hyvinvointialueen on neuvoteltava vähintään kerran vuodessa yhdessä alueensa kuntien sekä muiden edellä tässä momentissa mainittujen hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta.

Aika Torstai 9.10.2025 klo 12.00–16.00

Paikka	Seinäjoen keskussairaala, Iso auditorio, Hanneksenrinne 7 (C-osa, 3. krs)
--------	---

Osallistujat

Yhdyspintatyön, hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen lautakunta

Annu Ridanpää-Taittonen, puheenjohtaja (Tiina Ala-Rantala), Kok.

Esa Niemistö, varapuheenjohtaja (Seija Pihlajaviita), Kesk.

Martti Pajulammi (Mari Kittilä), Kesk.

Jaakko Anttila (Marja-Liisa Pienimäki), Kesk.

Tiina Roumio (Jaakko Pihlajamäki), Kesä.

Helli Kitinoja (Heikki Korkealaakso), Kesk.

Hanna Peräaho (Eetu Setälä), Kesk.

~~Jari Kankaanpää (Satu Tamsi), Kok.~~

~~Erkki Mäki (Jarmo Latvala), Kok.~~

~~Harri Salonen (Veli-Pekka Haapala), Kok.~~~~Niina Ylinen (Margit Parkkamäki), SDP~~

~~Tuulia Alanko (Helena Rahkola), PS~~

Juha-Matti Kiviluoma (Ari Elomaa), Vas.

Konsernipalvelut/Kehityspalvelut

9.10.2025

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

Tanja Penninkangas, Sosiaalijohtaja
Tiina Perä, Johtajaylilääkäri
Kaija-Riitta Suonsyrjä, Hoitotyön johtaja
Terhi Haapala, Henkilöstöjohtaja
Petra Anttila, Kehitysjohtaja
Juha Vuorijärvi, Hyvinvointikoordinaattori
Sirpa Tuomela, Palveluysikköjohtaja
Tarja Palomäki, Palvelualuejohtaja
Terhi Kimpimäki, Ehkäisevän päihdetyön koordinaattori
Soili Alanne, Johtava ravitsemusterapeutti
~~Taija Rantamäki, Vastuuyksikköjohtaja~~
Pauliina Pippola, Palvelualuejohtaja
~~Satu Mäkitössi, Palvelualuejohtaja~~
~~Mirva Ämmälä, Vastuuyksikköjohtaja~~
Toni Ranta, Asiantuntija, Hyvinvoiva Etelä-Pohjanmaa hanke
Anu Tikkala, Asiakaspalveluiden asiantuntija, Hyvinvoiva Etelä-Pohjanmaa hanke
~~Elina Hietala, Palvelualuejohtaja~~
Mari Leppänen, Perhekeskuskoordinaattori
Miia Hietaniemi, Yhdyspintasuunnittelija
~~Anna Nurmela, Kehittämisasiantuntija~~
Aila Mäki-rajala, Asiakkuuspäällikkö
~~Anne Saarijärvi, Erityisasiantuntija~~
~~Meri Ala-Huikko, Väkivaltatyön koordinaattori~~
Carita Liljammo, Palvelualueylihoitaja

Alueellinen hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen verkosto

Marja-Liisa Nevala, Kehittämispäällikkö, Aijjoos-toiminta
~~Hanna Hauru, AVI~~
~~Marko Rossinen, Etelä-Pohjanmaan liitto~~
Hanna Hangasluoma, Etelä-Pohjanmaan liitto
Tommi Kamppinen, Yhteisöjen Yhdistys ry
~~Miisa Lamminen, Yhteisöjen Yhdistys ry~~
~~Marjo Joshi, Seamk~~

Konsernipalvelut/Kehityspalvelut

9.10.2025

~~Kirsi Vuorenmaa, Seinäjoen Koulutuskuntayhtymä Sedu~~
~~Minna Vienola, Härmänkuntoutus~~
~~Tomi Kohtanen, Kauppakamari~~
Mari Heroja-Anttila, Buusti ry
Jesse Keskinen, Ept-koordinaattori, Seinäjoen kaupunki
Anne Mikkola, Asiantuntija, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

Alajärven kaupunki

Jaakko Aninko, Elinvoimajohtaja

Alavuden kaupunki

Leena Smolander, Liikunta- ja hyvinvointipäällikkö

Evijärven kunta

Sanna Kivimäki, Kehittäjäkoordinaattori
Leila Qvist-Pettersson, Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Ilmajoen kunta

Marko Kivimäki, Hyvinvointipäällikkö
Janne Hakala, Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Isojoen kunta

-

Isokyrön kunta

Tero Kankaanpää, Kunnanjohtaja
Nina Herd, Hyvinvointijohtaja

Karijoen kunta

Marko Keski-Sikkilä, Kunnanjohtaja

Kauhajoen kaupunki

Niina Kiprianoff, Hyvinvointijohtaja

Konsernipalvelut/Kehityspalvelut

9.10.2025

Kauhavan kaupunki

Jonna Heikkilä, Sivistysjohtaja
Mirja Heinonen, Hyvinvointipäällikkö

Kuortaneen kunta

Teemu Puolijoki, Kunnanjohtaja
Merja Ahola, Varhaiskasvatuspäällikkö

Kurikan kaupunki

Annukka Siltakorpi, Liikuntatoimen päällikkö, Hyte-koordinaattori

Lappajärven kunta

Tarja Puro, Sivistysjohtaja
Anssi Kuusela, Vapaa-aikasihteeri

Lapuan kaupunki

Satu Kankare, Kaupunginjohtaja
Mika Kamunen, Sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Riina Turja, Hyvinvointikoordinaattori

Seinäjoen kaupunki

Antti Takala, Sivistysjohtaja
Erkki Välimäki, Elinkeinojohtaja
Henna Rantasaari, Hyvinvointipäällikkö

Soinin kunta

Eeva-Marja Jokinen, Hyvinvointijohtaja

Teuvan kunta

Kaisa Isomäki, Liikunta- ja kulttuurikoordinaattori
Miika Kataja, Osallisuusjohtaja

Vimpelin kunta

-

Ähtärin kaupunki

Konsernipalvelut/Kehityspalvelut

9.10.2025

Anu Paalanen, Vapaa-aika ja hyvinvointipäällikkö
Eija Kuoppa-aho, Sivistys- ja henkilöstöjohtaja

Etelä-Pohjanmaan liitto

Jari Iso-Koivisto, Hallintojohtaja
Hanna Hangasluoma, Kulttuuripäällikkö

Etelä-Pohjanmaan Järjestöneuvosto

Tero Hintsa, Toiminnanjohtaja, Suomen Punainen Risti, Länsi-Suomen piiri
Marja-Liisa Nevala, Kehittämispäällikkö, Kauhavan seudun Aijjoos-toiminta, Vanhustenkotisyhdistys ry
Tommi Kamppinen, Järjestökoordinaattori, Yhteisöjen Yhdistys ry
Hanna Lahti, Järjestöasiantuntija, Invalidiliitto ry
Elina Anttila-Varpula, Toiminnanjohtaja, MIELI Lakeuden mielenterveys ry/Kriisikeskus Seinäjoki
Mari Heroja-Anttila, Toiminnanjohtaja, Buusti ry

Työllisyysalueet

Jonna Heinonen, palvelupäällikkö, Suupohjan koulutus- ja työllisyyskuntayhtymä
Päivi Pyyny, hallinto- ja taloussuunnittelija, Kuntayhtymä Kymppi
Ari Ruotsala, Johtaja, Kuntayhtymä Kymppi

Etelä-Pohjanmaan Nuorisovaltuusto

Aaro Leppänen, sihteeri
Harri Heikkilä, Varapuheenjohtaja

Poliisi/Ankkuripoliisi

-

Kela

Merja Ala-Ikkela, Ryhmäpäällikkö
Susanna Vaismaa, Kuntoutuksen tiimipäällikkö

Konsernipalvelut/Kehityspalvelut

9.10.2025

Seurakunta

Otto Savolainen, Diakoniajohtaja, Seinäjoen seurakunta

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Jani Takamaa, Toimitusjohtaja

Ammattioppilaitokset

Hellevi Lassila, vararehtori, Seinäjoen Koulutuskuntayhtymä Sedu

Satu Tammi, Koulutusjohtaja, Suupohjan koulutus- ja
työllisyyskuntayhtymä

Minna Kansanaho, Vararehtori, Etelä-Pohjanmaan opisto

~~Järviseudun Ammatti-instituutti JAMI~~**Ammattikorkeakoulu**

-

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Timo Saari, Ylijohtaja

Neuvottelun järjestäytyminen

1 Neuvottelun avaus

Annu Ridanpää-Taittonen yhdyspintatyön, hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen lautakunnan puheenjohtaja avasi neuvottelupäivän ja alusti päivän sisällöstä lautakunnan tehtävänä.

Jotta neuvotteluissa on mahdollisuus jättää kysymyksiä ja lyhyitäkin kommentteja on osallisuuden varmistamiseksi käytössä menti.com-työkalu.

2 Läsnäolijoiden toteaminen

Tilaisuuteen oli pyydetty kutsujen perusteella sähköinen ennakkoilmoittautuminen. Läsnäolijat kerättiin nimilistalla, josta ne täydennetään pöytäkirjaan. Ajan säästämiseksi ei erillistä esittäytymistä.

3 Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin.

4 Neuvottelun puheenjohtajan, sihteerin, pöytäkirjantarkastajien, ääntenlaskijoiden valinta

Neuvottelun puheenjohtajaksi esitetään lautakunnan puheenjohtaja **Annu Ridanpää-Taittosta**.

Neuvottelun sihteeiksi esitetään hyvinvointialueen hyvinvointikoordinaattori **Juha Vuorijärvi** ja yhdyspintasuunnittelija **Miia Hietaniemi**.

Pöytäkirjan tarkistajan ja ääntenlaskijan tehtävissä esitetään toimimaan yhteisesti kaksi henkilöä, jotka pystyvät osallistumaan koko päiväksi.

Osallistuminen neuvotteluissa mahdollista menti.com-työkalulla.

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti neuvotteluiden puheenjohtaja ja sihteerit. Pöytäkirjan tarkastajiksi ja ääntenlaskijoiksi valittiin **Teemu**

Konsernipalvelut/Kehityspalvelut

9.10.2025

Puolijoki, Kuortaneen kunnanjohtaja ja **Harri Heikkilä**,
nuorisovaltuuston varapuheenjohtaja.

Yhteinen tilannekuva ja tietopohja

5 Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen toimijat ja tilannekuva hyvinvointialueella

Hyvinvoinnin ja terveydenedistäminen Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen ja sidosryhmien yhteisenä tehtävänä

Kaija-Riitta Suonsyrjä, Hoitotyön johtaja, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue, Ravitsemusterveydenedistämisen verkoston puheenjohtaja aloitti tapoihimme ja tottumuksiimme liittyvällä kulttuuriperinnön merkityksellä. Yhteiset haasteet ja tavoitteet ovat tiedossa, mutta vain toimijoiden välisellä kohtaamisella on mahdollisuus muuttaa asioita. Hyvinvointialueen näkökulmasta verkostotyö on käynnistynyt hyvin, käytössämme on toimivia työkaluja esimerkiksi puheeksi ottamiseen, tiedonkeruun menetelmiä ja indikaattoreiden seuraamista. Näillä on yhteys myös alueen saamaan rahoitukseen. Näyttöön perustuvien menetelmien merkitys on tärkeä ja ne tulee saada yhä vahvemmin terveydenedistämisessä käyttöön. Ennaltaehkäisy yhteistyössä eri toimijoiden kesken on laaja-alaista ja edellyttää vuoropuhelua. Kaikkeen tekemiseen ei tarvita rahaa. Lopuksi Suonsyrjä rohkaisi pohtimaan, mitä kukin voisi omasta viitekehyksestään tehdä ylipainon ehkäisemiseksi. Suonsyrjän ja myös muiden alustuspuheenvuoron esittäneiden esitys pöytäkirjan liitteenä olevissa dioissa (Liite 1).

Edellisissä neuvotteluissa tehdyt järjestöyhteistyön linjaukset ja yhdyspintatyö

Miia Hietaniemi, Yhdyspintasuunnittelija, Hyvinvoiva Etelä-Pohjanmaa hanke, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue ja **Tommi Kampinen**, Järjestökoordinaattori, Yhteisöjen Yhdistys ry, Järjestötalo alustivat yhteisellä esityksellä. Taloustilanteessamme työ tehdään pienemmillä henkilöstöresursseilla ja yhteistyön tekemiseen on yhä vähemmän aikaa. Silti se on resurssien kohdentamiseksi välttämättömyys. Yhteistyö vaatii

suunnitelmallisuutta, sillä näennäisellä osallistamisella vain lisätään kaikkien kuluja. Parhaimmillaan ennaltaehkäisevään työhön painottuva järjestöjen ja julkistoimijoiden välinen yhteistyö lisää vaikuttavuutta, jolla on inhimillisten tekijöiden lisäksi yhteys julkiseen talouteen ja yhteiskunnan resilienssiin.

Edellisissä neuvotteluissa syntyneitä linjauksia julkistoimijoiden järjestöyhteistyöstä on edistetty ja selvitetty kuntien järjestöyhdyshenkilöverkostossa. Verkosto voi jatkossakin koota tietoa ja jakaa hyviä käytänteitä, mutta avustusperiaatteet ovat jokaisen kunnan ja hyvinvointialueen itsehallinnollisesti päätettäviä. Alueella on paljon eri organisaatioiden välistä paikallistason vuoropuhelua, toimintaa ja tapahtumia. Strategisen alueellisen yhteistyön tekeminen edellyttää selkeää rakennetta. Sitoutunut yhteistyö tuo ennakoitavuutta ja mahdollistaa hakemaan alueelle myös eri rahoituksia. Yhdessä tekemiseen ja viestimiseen tarvitaan yhä yhdyshenkilöitä ja avoimuutta.

Keskustelu

Osallistujat esittivät kysymyksiä viestintään, yhdyshenkilöihin, järjestöjen rooliin palvelutuotannossa ja tekoälyn hyödyntämiseen liittyen.

Hyvinvointialueella on tunnistettu, että hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen rakenteet vaativat kehittämistä. Alue on iso eikä eri palveluiden tai toimintojen yhdyshenkilöitä ole kyetty saamaan verkkosivuille. Myös kokonaiskuva kaikesta hyten alle kuuluvasta toiminnasta on vielä hahmottumatta. Palveluissa tunnistetuista tarpeista ja palveluohjauksen kehittämisestä voitaisiin sopia palveluiden ja järjestöjen välisiä teemakumppanuuspöytiä esimerkiksi avustushakua ennakoiden. Varsinaisen palvelutuotannon tarjoamiseen alueen yhdistysten on vaikea taloudellisesti vastata.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen alueellinen hyvinvointikertomus

Juha Vuorijärvi, Hyvinvointikoordinaattori, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue kertoi hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman valmistelusta, työryhmistä ja aikataulusta. Neuvotteluihin ilmoittautuneet olivat saaneet ensimmäisen version hyvinvointikertomuksesta

9.10.2025

tutustuttavakseen. Maakunnan väkiluku vähenee ja ikärakenne muuttuu siten, että vanhusväestön suhteellinen osuus kasvaa. Työttömyysaste on ollut kansallisesti vertaillen parempi, mutta pitkäaikaistyöttömyys on nousussa.

Asukaslukuun pohjautuva rahoitus hyvinvointialueelle pohjautuu osittain hyte-kertoimeen ja tiettyihin prosessi- ja tulosindikaattoreihin. Kansallisessa syyskuussa tehdyssä vertailussa Etelä-Pohjanmaan hyte-kerroin pistemäärä on noussut maan korkeimmaksi (71 pistettä). Hyte-kertoimeen tehtyjen toimenpiteiden johdosta tulee saamaan vuodelle 2026 noin 23,3 miljoonaa euroa HYTE-kertoimen mukaista valtionrahoitusta. Tämä on lähes 10 miljoonaa enemmän kuin, jos Etelä-Pohjanmaan pistemäärä olisi ollut koko maan keskitasoa.

Käytiin läpi kunnittain ikävakioitua sairastavuusindeksiä, joka korkein Evijärvellä ja Kauhajoella ja matalin Ilmajoella, Seinäjoella ja Kuortaneella. Käytiin läpi ikäryhmittäin (lapset ja nuoret, työikäiset, ikääntyvät) indikaattoritiedon vähimmäistietosisältöä sekä ilmiöpohjaiseen tiedonkeruuseen pohjautuvaa sora-raportointia, joka diaesityksenä liitteenä. Lasten ja nuorten ylipaino ja työikäisten ylipaino on merkittävämpää kuin muualla maassa. Lasten ja nuorten heikko fyysinen toimintakyky on Etelä-Pohjanmaalla yleisempää kuin koko maassa keskimäärin. Alkoholinkäyttö litroissa (100 % alkoholiksi muutettuna) on valtakunnan tasolla vähentynyt, mutta liikaa käyttävien osuus ei työikäisillä ole Etelä-Pohjanmaalla laskenut viime vuosina. Ikäihmisten alkoholin liikakäyttö on naisilla lisääntynyt ja miehillä vähentynyt. Influenssarokotuskattavuus alueellamme iäkkäiden osalta lähes 10 % matalampi kuin muualla maassa. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot ovat korkeita. Ikäihmisten digitaalisten palveluiden käyttö Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen alueella vähäisintä. SORA-raportoinnissa korostuu ikäihmisten yksinäisyys, taloudelliseen tilanteeseen liittyvät asiat ja yksin asumisen haasteet.

Suunnitelmatyössä kootaan tiedosta teemakohtaiset tavoitteet ja tavoitteista edetään konkreettisiin toimenpiteisiin.

Keskustelu

Osallistujat esittivät kommentin työllisyysalueiden ja hyvinvointialueen välisen yhdyspintatyön vahvistamisen tarpeesta, yhteistyöhön tulee saada sekä sosiaali- että terveystalvelut nykyistä vahvemmin. Lisäksi nähtiin selkeänä tarpeena edistää ikääntyvän väestön digitaitoja. Myönteisenä esimerkkinä ja kokemuksena tästä muun muassa hyvinvointialueella koettiin kesän ajaksi palkatut nuoret digiagentit maakunnan sote-keskuksissa. Lisäksi nostettiin esille, että haasteiden lisäksi suunnitelmaan on hyvä ottaa näkökulmaksi vahvuuksien vahvistaminen. Esimerkkinä kouluterveyskyselystä ”Lukioikäisiä tyttöjä ahdistaa, mutta ammattikoulun poikia ei ollenkaan.”

Etelä-Pohjanmaalla on ollut 75 järjestöä, jotka ovat saaneet aiemmin palkkatukea työllistämiseen. Palkkatuki on ollut maakunnan yhdistyksille tärkeä ja työllistämisen väline erityisesti pitkäaikaistyöttömille ja osatyökykyisille. Pohjois-Karjalan sosiaaliturvayhdistys ja maakuntaliitto ovat julkaisseet selvityksen aiheesta, johon suositeltiin tutustumaan [Palkkatuen loppuminen aiheuttanut kriisin Pohjois-Karjalan yhdistyskentässä - Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry.](#)

13:30 – 14:00 Kahvitarjoilu

Alueelliset painopisteet ikäryhmittäin

6 Lapset ja nuoret alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa

Neuvotteluissa kuullaan työryhmän ehdotus painopistealueista, tavoitteista sekä toimenpiteistä. Käydään yhteinen keskustelu ehdotuksen pohjalta.

Osallistujat tutustuivat esittelyvideoon [Etelä-Pohjanmaan perhekeskuksen maakunnallinen verkkovanhempainilta](#). Verkkovanhempainilloissa on ollut kerrallaan 200–400 osallistujaa, palaute on ollut myönteistä ja iltoihin osallistuminen on avointa kaikille Teams-linkin kautta.

Sirpa Tuomela, Palveluyksikköjohtaja, Perheiden palvelut, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelta kertoi aiemmasta lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta ja Lapset ja nuoret työryhmän valmistelusta uuden suunnitelman kanssa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sisältö perustuu lastensuojelulakiin (417/2007,12 §).

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma työryhmässä on päätetty 3 painopistettä, jotka ovat nousseet kouluterveyskyselyn, SORA raportoinnin ja yhteisten keskustelujen pohjalta.

1. Lapsilla, nuorilla ja perheillä on **turvallinen kasvuympäristö**
Kiusaaminen, lähisuhdeväkivalta, rasismi, lastensuojelun liittyvät keskeiset indikaattorit

2. Hyvinvointia edistävät / tukevat elintavat

Mielenterveys, yksinäisyys, ylipaino, ravitsemus, liikkuminen ja fyysinen kunto, ehkäisevä päihdetyö

3. Vanhemmuus ja arjen hallinta

Vertaistuki, ammatillinen tuki

Kunnan vastuulle kuuluvia toimia ei kirjata alueelliseen suunnitelmaan. Perhekeskusrakenteet tukevat yhteistyötä ja suunnitelman toteuttamista. Suunnitelmaa on haastava saada valmiiksi helmikuuhun mennessä.

Keskustelu

Valmistelu sai kiitosta ja osallistujat olivat kiinnostuneita ryhmien tarkemmasta kokoonpanosta. Kuinka suunnitelmassa huomioidaan toimintarajoitteiset ja haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja nuoret, jotka erityisryhmänä kokevat enemmän kiusaamista ja myös väkivaltaa. Työryhmiin ja suunnitelman valmisteluun on mahdollisuus päästä edelleen halutessaan mukaan.

Verkkovanhempainiltoja kannustettiin markkinoimaan myös muille hyvinvointialueille.

Todettiin, ettei suunnitelmaa kannata pilata liialla kiireellä vaan aikataulua valmistumiselle olisi mahdollisuus vielä lautakunnan päätöksellä siirtää helmikuun sijaan myöhemmäksi.

7 Työikäiset alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa

Neuvotteluissa kuullaan työryhmän ehdotus painopistealueista, tavoitteista sekä toimenpiteistä. Käydään yhteinen keskustelu ehdotuksen pohjalta.

Pauliina Pippola, Palvelualuejohtaja, Lähiterveyspalvelut ja kuntoutus, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelta alusti työikäisten terveyttä, toimeentuloa ja elintapoja kuvaavista indikaattoreista. Liikkumattomuus, alkoholinkäyttö, lihavuus ja sosioekonomiset erot alueella korostuvat. Työikäiset-työryhmää ei ole vielä perustettu, koska sille ei ole lainsäädännöllistä velvoitetta. Työikäisten painopisteiksi valittu 11.9. monialaisessa työpajassa:

1. Elämänhallinnan ja osallisuuden vahvistaminen

2. Fyysisen terveyden edistäminen

3. Työkykyisyyden säilyminen

Tarkemmat tavoitteet ja toimenpiteet aikuisilla ajateltu painottaa edelleen ikäryhmittäin: nuoret aikuiset, keski-ikäinen väestö, eläköitymässä olevat

Erityisesti tarvitaan rakenteet hyte-työlle ja kirjaamiselle, tarvitaan yhteistyötä kaikilla tasoilla ja asiakasrajapinnassa toimivien kesken.

Kun asiakkuus on aikuissosiaalityössä niin ongelmat ovat usein jo pitkällä. Miten voitaisiin tunnistaa ja puuttua jo aiemmin? Hyte-painopisteitä on ajateltu lähestyä ns. liikennevaloajatellulla:

Vihreä: Asiakas ja asukas saa terveydestään yleisen infon.

Oranssi: On jo olemassa selkeitä riskejä, joita asiakas itse tai ammattilainen havaitsee.

Punainen: Seurauksia, jotka pakottavat pysähtymään.

9.10.2025

Hyvinvointialueen ammattilaisen tulee tunnistaa yhä varhaisemmin riskissä olevat esimerkiksi puheeksiottamisella. On myös selvää, että kaikki asiakkaat eivät edes löydä palveluita. Ilmiönä tunnistettavissa ylisukupolvisuus, ongelmien polarisoituminen ja yhteisöllisyyden vähentyminen.

Keinoina osaamisen ja vuoropuhelun varmistaminen eri palveluissa toimivien kesken. Tarvitaan Työllisyyspalveluiden ja kuntouttavan työtoiminnan yhteistyötä ja vahvemmin mukaan asiakasnäkökulmaa.

Keskustelu

Tarvitaan perustason palveluiden saavutettavuutta ja palveluiden oikea-aikaisuutta. Työikäisiin on tarve perustaa hyvinvointialueella oma monialainen työryhmä.

Kommenttipuheenvuoron

Työikäisten teemaan esitti Ehkäisevän päihdetyön teemaryhmän puolesta **Terhi Kimpimäki**, Kehittämissuunnittelija, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelta.

Työikäisten tavoitteena on alkoholia liikaa käyttävien henkilöiden ja rahapeliongelmien varhainen tunnistaminen. Asiakkaan alkoholinkäytöstä on kysyttävä palveluissa kerran vuodessa. Suomen rahapelijärjestelmään valmistellaan Veikkauksen monopolin sijaan lisenssijärjestelmää, ulkomaisten rahapelifirmojen markkinointi vapautuu. Uudistus astuisi voimaan 2027 ja se aiheuttaa ehkäisevän työn tekijöissä huolta. Rahapelaamiseen liittyvä huoli nousee alueella esille SORA-raportoinnissa kaikissa ikäryhmissä, eniten ongelma näyttäytyy alle 30-vuotiailla miehillä, mutta lisääntyvästi sosiaalipalveluissa ongelmaa myös ikääntyneillä.

Lasten ja nuorten ehkäisevän päihdetyön painopisteet:

1. Nikotiinipussien käytön vähentäminen ja käytön aloittamisen ehkäisy
2. Rahapelaamisen varhainen tunnistaminen toisen asteen oppilaitoksissa pojilta

3. Viestinnän tehostaminen

Ehkäisevän päihdetyön tavoitteena on myös ammattilaisten osaamisen vahvistaminen. Toimenpiteiksi esitetään kuntien kanssa yhteistyössä järjestettävää koulutusta päihteistä, päihdetyön menetelmistä, rahapelihaittojen ehkäisystä ja palveluohjauksesta. Lisäksi hyvinvointialueen ammattilaisille tulee järjestää koulutusta päihteiden käytön ja rahapelaamisen puheeksi otosta, mini-interventiosta ja kirjaamisesta.

Keskustelu

Todettiin, että nuuskan käyttö on vähentynyt nikotiinipussien tullessa tilalle, mutta aikuisten käytössä sitä edelleen. Nuorison suosiossa on myös vapettaminen eli sähkösavukkeiden käyttö. Suun terveydenhuolto osallistuu omalta osaltaan ehkäisevään päihdetyöhön. Esimerkiksi hammashoitajat ovat jalkautuneet kouluille pitämään oppitunteja nikotiinituotteista.

8 Ikäihmiset alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa

Neuvotteluissa kuullaan työryhmän ehdotus painopistealueista, tavoitteista sekä toimenpiteistä. Käydään yhteinen keskustelu ehdotuksen pohjalta.

Tarja Palomäki, Palvelualuejohtaja, Ikäihmisten palvelut, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelta esitteli alueellisen ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmaa valmistelevan työryhmän ja suunnitelman taustoja. Taustalla vanhuspalvelulaki (980/2012 ja laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja palvelujen turvaamiseksi 2024–2027 sekä Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen ikäihmisten kehittämissuunnitelma syksyltä 2024. Työryhmän esittämät painopisteet:

1. Terveyttä ja toimintakykyä vaarantavien haasteiden ehkäisy

1) Ikääntyvän väestön kaatumiset vähenevät, 2) tiedon jakaminen ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen teemoista, 3)

aivoterveysten edistäminen ja muistisairauksien ennaltaehkäisy/varhaisen vaiheen tunnistaminen ja oikea-aikainen hoito sekä 4) rokotuskattavuuden parantuminen.

2. Palveluiden saavutettavuuden turvaaminen

Ikäihmiset osaavat ohjautua tarpeenmukaisten palveluiden piiriin.

3. Ikääntyvän väestön osallisuuden turvaaminen

1) Tunnistetaan ns. elämän nivelvaiheet, 2) kehitetään erilaisia osallisuuden keinoja, 3) Ikäihmisten kuljetushaasteiden tunnistaminen ja vaihtoehtoisten toimintamallien lisääminen, 4) kulttuurihyvinvoinnin edistäminen, 5) toteutetaan asiakasraatitoimintaa sekä osallistetaan vanhusneuvostoja palvelutoimintaan liittyvissä asioissa.

Keskustelu

Keskustelussa esille nousi vanhusneuvoston mukaan ottaminen työryhmän työskentelyyn, joka toteutuukin heti kun uuden valtuustokauden neuvosto on nimitetty. Yhteisillä tietoon perustuvilla tavoitteilla voidaan vahvistaa toimintaa, kun tehdään asioita samaan suuntaan, esimerkiksi kaatumisen ehkäisyyn erillisellä kampanjalla. Huolta herätti myös palveluverkko, ikääntyvien määrä kasvaa, riittävätkö palvelut. Palomäki painotti, että hyvinvointialueiden välisessä vertailussa palveluita on hyvin.

Kommenttipuheenvuoron

Ravitsemusterveyden edistämisen verkoston puolesta esitti **Soili Alanne**, Johtava ravitsemusterapeutti, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelta.

Yli kolmannes ennenaikaisista kuolemista selittyy elintapatekijöillä, joista suurin syy on ravitsemuksessa, 18 %. Hyvinvointialueen ravitsemusterveyden edistäminen kattaa kaikki ikäryhmät ja teemapainopisteet sisällytetään ikäryhmien valitsemien painopisteiden sisälle.

Ravitsemusterveyden tavoitteet ikäryhmittäin hyvinvointisuunnitelmassa:

Lapset, nuoret ja perheet

- **Perheiden ravitsemusterveyden edistäminen**
- **Ravitsemusterveyden viestinnän tehostaminen**
- **Ammattilaisten kouluttaminen**

Alanne kannusti **Nykytila.fi-mittarin käyttöönottoon alueen kunnissa**. Mittari mittaa ravitsemuskasvatuksen tilaa kunnissa ja käyttöönotto vahvistaisi ravitsemusosaamista koko alueella. Tällä hetkellä vain kaksi kuntaa on vastannut mittariin Etelä-Pohjanmaalta. Hyvinvointialueelta annetaan asiantuntijatukea nykytila.fi-mittarin käyttöönottoon.

Työikäiset

- **Ravitsemusterveyteen liittyvän tiedon lisääminen**

Ikääntyneet

- **Riittävän, laadukkaan ja monipuolisen ravitsemuksen edistäminen kotona asuvilla ikäihmisillä, jotka eivät ole palvelujen piirissä**
- **Palvelujen piirissä olevien asiakkaiden aliravitsemuksen ehkäisy**

Kuntien ja hyvinvointialueen järjestämiin tapahtumiin ja teemapäiviin voidaan ottaa mukaan ravitsemusterveyden edistäminen. Vajaaravitsemuksen seuranta RAI-arvioinnin yhteydessä

Keskustelu

Viestinnän merkitys korostuu useissa painopisteissä ja todettiin, että siitä tehdään oma suunnitelma ja vuosikello tukemaan tavoitteiden monialaista toimeenpanoa, esimerkiksi kampanjoita.

9 Hyvinvointisuunnitelmien edistäminen yhteistyössä

Käydään yhteinen keskustelu esitysten pohjalta.

Annukka Siltakorpi, Liikuntatoimen päällikkö, Kurikan kaupungilta ja **Anssi Kuusela**, Vapaa-aikasihteeri, Lappajärven kunnasta toivat kuntien näkökulmaa yhteiseen valmisteluun. Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus laatia omat hyvinvointisuunnitelmat. Hyvinvointi on osa laajempia talouden ja tuottavuuden vaikutuksia. On oltava yhteinen tarkoitus ja jaetut arvot, tuotetaan lisäarvoa yhteistyöllä toisillemme. Rakenteiden muutokset luovat parhaimmillaan uutta yhteistä ajattelua.

Hyvinvointisuunnittelun tulisi kulkea vielä paremmin talousarviosuunnittelun ja tilinpäätöstyön rinnalla, jotta resurssit tukevat valittuja painopisteitä niin hyvinvointialueella kuin kunnissa. Asukkaiden kuuleminen ja osallistaminen on varmistettava painopisteitä valittaessa.

Kuntien hyvinvointisuunnitelmissa mahdollisuudet terveyserojen kaventamiseen ja palveluiden kohdentumiseen heikossa asemassa oleviin. Huomiona, että kansallisesti rahoitusta jo ohjataan kunnille tähän suuntaan. Kuntien tehtävänä on yleinen hyvinvoinnin edistäminen, paljonko aikaa sote-yhteistyön tekemiseen. Yhteistyön malleja tarvitaan yhdyspinnoilla toimiviin palveluihin. Näkökulmina korostuvat ilmiölähtöisyys, vapaan valinnaisuuden periaate ja vaikuttavuus. Isojoen malli, jossa kunta ostaa lääkäripalveluita kuntalaisilleen voi lisääntyä.

Jani Takamaa, toimitusjohtaja Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry:sta korosti, että kuntalaisen hyvinvointi ja terveys on menestyvän kunnan elinehto. Monituottajamallilla voidaan vastata sote-kulujen kasvuun. Ehkäiseviin palveluihin panostaminen, jossa yritykset ovat yhä hyödyntämätön resurssi, tunnistetaanko alueelle toimivat yhteistyöhön mahdolliset yritykset? Yritykset liikuttavat Suomessa miljoonaa ihmistä. Lappajärvi ja Kurikka hyödyntävät jo Liikunnan palveluseleitä. Vaikuttavuus ja elinvoima syntyy yhteistyöllä ja yhteisesti kampanjoiden. Yritykset toivovat vuoropuhelua lisää.

Keskustelu

Entä, jos lounasravintola perustaisikin palveluaan ravitsemusterveydenedistämisen kriteereihin? Tietyin pisteytyksin kunnat voisivat tukea tämänkaltaisia lounaspaikkoja tai työntekijöiden työaikaista ruokailua ja näin edistettäisiin terveellisempiä työikäisten valintoja. Kunnan lounaan tiedetään vähentävän ilta-aikaista napostelua.

Hyvinvointialueen sopimuspalvelu- ja palvelusetelituottajat voitaisiin ottaa mukaan ikäryhmittäisten työryhmien hyvinvointisuunnitelmatyöhön esim. webropol-kyselyn ja tiedonkeruun avulla.

10 Palautteen kerääminen neuvotteluista

Mentimeter-kyselyllä kerättiin osallistujien palaute neuvotteluista.

Osallistujat arvioivat tilaisuuden onnistumista 1–5 asteikolla, jossa 1 täysin eri mieltä ja 5 täysin samaa mieltä. Palautekyselyyn vastasi 32 osallistujaa ja vastausten keskiarvot kysymyksiin olivat seuraavia:

Käsitellyt aiheet olivat työni kannalta tärkeitä	4,2
Ajankäyttö onnistui hyvin	4,5
Aiheet olivat mielenkiintoisia	4,2
Tilaisuus oli antoisa ja miellyttävä	4,1

11 Neuvottelun yhteenveto ja päättäminen

Lautakunnan puheenjohtaja Ridanpää-Taittonen kokosi päätöspuheenvuorossaan neuvotteluiden tiedollista antia ja vuoropuhelua. Suunnitelmaa valmistelevat työryhmät ovat saaneet paljon aikaan, työryhmät jatkavat valmistelua ja suunnitelma etenee myöhemmin lautakunnan päätettäväksi. Neuvottelut eivät ole päättävä elin, mutta tehtyjä esityksiä ja näkökulmia on mahdollisuus kunkin viedä omilla tahoillaan eteenpäin. Hyvinvointi ja terveydenedistäminen on kokonaisuus, joka erityisesti vaatii yhteistyötä monessa eri yhteydessä. Selkeästi tarpeena on tunnistaa kussakin kokonaisuudessa oikeat yhteyshenkilöt, jotta yhteistyö sujuvoituu. Neuvottelut ovat vuosittainen jatkumo, jossa

Konsernipalvelut/Kehityspalvelut

9.10.2025

yhteinen luottamus on vahvistunut ja vähitellen myös yhdessä tekemisen rakenteet muotoutumassa. Tahdonilmaussopimuksista on tärkeää edetä strategiaan konkreettisempiin sopimuksiin.

Neuvotteluista laaditaan pöytäkirja, joka toimitetaan pöytäkirjan tarkastajien jälkeen neuvotteluihin osallistuneille organisaatioille.

Organisaatiot huomioivat alueelliset linjaukset hyvinvointisuunnittelussa ja yhteistyössä. Menti.com-alustalle tulleista kommentteista ja kysymyksistä tehdään koonti pöytäkirjan liitteeksi (Liite 2).

Hyvinvointialue kutsuu koolle seuraavan tapaamisen ensi vuonna, jossa arvioidaan tilannetta uudelleen.

Liitteet

Liite 1	Koonti puheenvuoron esittäjien diaesityksistä
Liite 2	Koonti tilaisuudessa esitetyistä kommentteista

Konsernipalvelut/Kehityspalvelut

9.10.2025

Puheenjohtaja

Annu Ridanpää-Taittonen, puheenjohtaja
Yhdyspintatyön sekä hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen lautakunta

Sihteeri

Juha Vuorijärvi, hyvinvointikoordinaattori
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

Sihteeri

Miia Hietaniemi, yhdyspintasuunnittelija
Hyvinvoiva Etelä-Pohjanmaa hanke, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

Pöytäkirjantarkistaja

Teemu Puolijoki, kunnanjohtaja
Kuortaneen kunta

Pöytäkirjantarkastaja

Harri Heikkilä, varapuheenjohtaja
Etelä-Pohjanmaan Nuorisovaltuusto